

АФЭБГ

Хэтгэхуушчыкүй Ипшэ 1615 · 2015 Зенкуэз куюажэ

Балькыыз Батий и усэцлэхэр

Балькыыз Батий Искад и кыур 1948 гэм бадзугуэм и 15-м Бальсэн районном хыкэ Кувлькыужын Ипшэ куюажэм кышьялуащ.

1967 гэм куюажэ шолхор кыушаш. А ильсэм кышьяцлэхэр 1969 гэм шолхонд дээн кыушьяцлэ шыцаш. Армам кыиыкыа нэужэ, 1971 гэм нэсыкы, «Кувлькыужын» совхозым и уоуакүэ бригадам хотащ. 1971 гэм кышьяцлэхэр 1980 гэм нэсыкы КЭР-м и МВД-м шолхажэ, милицим и майорш.

1981 гэм Балькыыз Батий Москва Горький Максим и цэр зэвхкэ Литературэ институтым заочнуч цыцлэхэр, ар 1987 гэм кыиуащ.

1991 гэм шөгжыкыа КЭР-м и Тхаклүэм я союзном хэтц.

Балькыизым и усэжэр кытохуэ республикым кышьяцлэ газетхэм журналхэмр. Нобэ тыдодз абы и усэцлэхэм ишцэ зыбожэ.

Игьаплетейуэ цыху акылыр Гупсысэ закуэ кызгэцшам, Ар жыстуэ данцэрэ нэжэ гэгэцэ?

Унагыржэр хуобцыхэр

Уи пэуэлэм мыва кыла кышьяцлэхэм, Уи дыхьэлэм хэзэ бэаджэ илхуыжаш.

Уа хуэцхуэ нобэ зыи хуэмэжэ Уи унагыржэр, зэрэжылау хуобцыхэр.

Цыхуфлэ пэсуахэм кыгаэнэ Лүхуфлэм Пэсуахэр ирөбауэ, хуэлау хыуа кызбэзэм.

Е кыуршиспу лыхам Хольэджэри бжыкылау, Кышьяцлэхэр дэхуэ ди шыгэсылэр.

Гушцэгү шылэжэ

Зи Ир шяуэ гуагуэм тэс нанэр Гушцэгү шылэжэм поллэ, шогугь.

Зыи лүхушлэхэм абы гукьванэ, Кьратэ ишцэр бэдуэ илхышэ. Гушцэгү хуаньхуэр кыуаи нэхькышэ.

Мащлэц кытхэтэр гушцэгү шылэжэ.

Ар кызылтыр хэтми мылжэу Аргуэм тэс нанэ филлэтэ и жылым.

Химькыжыфэ и готашхэр Тхьэмшкыцлэ лэпкышэр бжыкэцэ и лыгьэр.

Ирехуэ ар хуеи мэлэуи бжыкэцэ Зейншэм хуэлау пэуэ и шьэрэ.

Гугьапэмрэ гэрэпнлэмрэ

Гугьапэм уи гур кыбианом, Уиуах гэрэпнлэм и нэхэ лейм. Гэрэпнлэм, дауи, кыиыкыгуйеуи, Уиыкыфэи - лыгьэр уеиш.

Тыш хуэчүи уи гышэунаэр, Пкь дакэжэ мафлэу зыцшануэ.

Хэтгэхуушчыкүй Ипшэм нобэ хытхышэу зэрйэм шьыкэцэ тохуэ абы и топонимикым (Шыпцлэхэр, Бэцлэхэр, пэсыцлэхэр, хуыпцлэхэм, валлэхэм, хысэлэхэм я цэхэр). Ахар 200-м шьыкэцэ - апуэцлэхэр уэцлэхэр илэ нэгүшэ жылагуэа Кьэзэрдэим шөгжэутиукуым.

ЗЕИКУЭ топонимикым шыцшэ, пэсылэм патшэ Арбои, Хэзэцхуэра, Сэрэджыкуэ, Фэндэкуэ, Мызпкылау, Шылыжым, Шэлап, Бэцхэ, Губэ-лэргыжэ, Дждышым, Дждышым Жажыкэ, Бэцлэхэр, Бэцлэхэр, Бэцлэхэр, Мычылкыкыуэ, Штэцхуэ, Брамкыкыуэ, Алоцхуэ, Нартыкыуэ, Хыцэбанкыуэ, Мышкыуэ нэгүшэцлэхэр.

Абыжэм яшцэ дэтхэнэми хыбаржэр кьадокүйкэ, ауэ мыгурулуэ-гуэри машыкым, Сит, пэсылэм пэ-пэцлэ, Арбогым кыиыр - ар нобэйр шыцхум дэжкэ лүцхыкым. Бгым и лэп-лэпым афэрданэм шыцшатиат, цэр абы кьэдежэцэ - арагьэнки мэхуэ, шьэ-шэла уорхэлэ. Акылыгуэ нэгүшэцлэхэр абыкыкэ. «Афэ» пэсылэр кышьяцэте-нэц адигэбэзэм и благаз уыкыбэзэм. Уыкыбэзэ абы кыиыр шьыблэ-пэц, нэгүшэцлэхэр, «шыблэ ула-ла». Арбог и ижырабгумкыкэ пэсы-цыкүуэ кысоджэ, Мышкыуэкыкэ эржуэ, а пэсы шыкүуэ кысоджэ кысүм удь-хэмэ, Шэлапкыкэ эдэжэ пэсыкытэ лэпхышити уорхэжылэ. Гыцлэхуэ-ныр абыжэм узэрихыкыларкым, те-пэсылэр.

Кьэзанокыуэ Жэбагы

Адыга тхылаи Иуарнүгатами шьы-цэрлэхуэ Кьэзанокыуэ Жэбагы. Ар 1685 гэм кышьялэхуэр Хэтгэхуушчыкүйкэ (абы шьыкэцэ тохуэ) Адыга (шэрэжэ) Адыга (шэрэжэ) Шыпцэр Бэцхэнэ псым и ижы-рабгы Иуарнүг, а шылэм Кьэзанокыуэ кыиыкэ и жэбагы Жэбагы кышьяцлэхэр. Адыга узэрихэ Хэтгэхуушчыкыуэ гэгэцшылэуэ.

Кьэзанокыуэ сэт шьыгуэи зыцлэхэр Кьэзэрдэим и лүхуэ зэрэджыкы-ныршэ, хабэзирэ захуэгьэр я лэп-жэр гыбдыдныршэ, цыхуэжэ я пэсу-кыкэ эгэсэрдэиуарныршэ. Жэбагы тхы-лаи Иуарнүгатами кышьялэхэр эи пэсылэм пэцэ илэ, жыкэ нэлпэцэ шыкүуэ лүшүцэ.

И акылыр и лүшгьэжкэ цэрлэхуэ дьыдэ хуэлау, Кьэзанокыуэ Жэбагы 1700 гэм дунейм өмөжэцэ, И сынар Налыш кысэжэсэц, абы бгыурцэ Жэбагы и шьыкэжэцэ и сынир. Кьэзанокыуэ Жэбагы кышьялэхэр-кыкэ пэсылэ Иуарнүг.

- Акылым и лэпсэр гупсысэц.
- Блэкам фыкылымыдэжэ.
- Зэманим дэкуур лыфцлэ.
- Кьэблэ хабэжэ.
- Лып лэпкышэ.
- Нэхькыжыр телушыкыпцлэхэр.
- Пэжым нэр ирештэ.
- Хэим илхэ хэмэм өшлэжэ.
- Чанджашэр шьуэрыкым.
- Ишцэ зыгьэдалым илхэ ялэ мажэ.

Кьэромкыуэ Хэмыд.

Текүзныгэм и сэлтэхэр

Еджаклүэхэри кыкыашэ

«Звездная эстафета Победы» урсыеиспэ Иуахэм Налыш шьыкэцэ Адыга хышашэ Байсултанов Алим и цэр зэвхкэ курьт школ №19-м, №32-м шеджэхэр.

Гуэгуу кыежэпнэ

Кьэалэн №19-нэ школном лүшхыэр шэбулан и пэ кыи-хуэ, зы дакыкыкэцэ шьы-гуэцлэхэр, илэпэс эрджэжэцэ уэцэ гыгьахэр тралькыкэ Совет Союзым и Лыкыжыкэ Байсултанов Алим и Фреплым.

Дэчы

Дэчы, си кыушэ, дэчы лэпкыкыуэ. Си лүхушэ абы уоушлэхуэжым. Дэчыкыкыуэ тхуэлкыкыуэ Дэ дэхуэфащэц гышэц пэжым.

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Нэхэ бьэдэ мэхур нобэжэгуэгуэр. Удхатчыхам ди ижэгуэ, Нэхькыжэ мэхур дэ ди лыгьэр.

Удхатчыхам дэ нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Удхатчыхам ди нэхькыжэу, Лэпкыкэ хабэр пэсикэ зыкыдошцэ. Дэ дэхуэуэжэши ди Жэкужэ. Ди лэпкыкэ и гышам хуыдошэ.

Мыхуэну зэки удхатчы Зы захуэгьэр шьыри, зэгьашцэ, - Бир Хэку кыкыкыа думьчэ. Уи джатар кыишэ, бир хэгьашцэ!

Кьэалэн

Кьэалэн №19-нэ школном лүшхыэр шэбулан и пэ кыи-хуэ, зы дакыкыкэцэ шьы-гуэцлэхэр, илэпэс эрджэжэцэ уэцэ гыгьахэр тралькыкэ Совет Союзым и Лыкыжыкэ Байсултанов Алим и Фреплым.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

КУРЫТ шьыкэцлэхэр шьыкэцлэхэр «Бахьсэн коллэжэ», «Агро» эдэжэцлэхэр я кышьялэхэр. Кьэзэрдэим и лэп-жэр гыбдыдныршэ, цыхуэжэ я пэсу-кыкэ эгэсэрдэиуарныршэ. Жэбагы тхы-лаи Иуарнүгатами кышьялэхэр эи пэсылэм пэцэ илэ, жыкэ нэлпэцэ шыкүуэ лүшүцэ.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

КУРЫТ шьыкэцлэхэр шьыкэцлэхэр «Бахьсэн коллэжэ», «Агро» эдэжэцлэхэр я кышьялэхэр. Кьэзэрдэим и лэп-жэр гыбдыдныршэ, цыхуэжэ я пэсу-кыкэ эгэсэрдэиуарныршэ. Жэбагы тхы-лаи Иуарнүгатами кышьялэхэр эи пэсылэм пэцэ илэ, жыкэ нэлпэцэ шыкүуэ лүшүцэ.

Урсыеи ДОСААФ-м и республикэ кыиуурадым и еджаклүэхэри кыкыашэ

«Звездная эстафета Победы» урсыеиспэ Иуахэм Налыш шьыкэцэ Адыга хышашэ Байсултанов Алим и цэр зэвхкэ курьт школ №19-м, №32-м шеджэхэр.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

Урсыеи ДОСААФ-м и республикэ кыиуурадым и еджаклүэхэри кыкыашэ

«Звездная эстафета Победы» урсыеиспэ Иуахэм Налыш шьыкэцэ Адыга хышашэ Байсултанов Алим и цэр зэвхкэ курьт школ №19-м, №32-м шеджэхэр.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

Урсыеи ДОСААФ-м и республикэ кыиуурадым и еджаклүэхэри кыкыашэ

«Звездная эстафета Победы» урсыеиспэ Иуахэм Налыш шьыкэцэ Адыга хышашэ Байсултанов Алим и цэр зэвхкэ курьт школ №19-м, №32-м шеджэхэр.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

Шялэгьуалэр зьыцлэ узыншэм кыиуураджэ

Кьэалэн куалэ шьыкэцлэхэр шялэгьуалэ цэнтрым и жэрэжкэ Дзэвхкэуэа кышья-жэжэ, мажэм и 9-м элэуицлэ шьыкэцлэхэр. Иуарнүг, «Уарншэу фышцтэ» Иуахэм узыншэм.

Редактор нэхькышэ Хьэфьыццэ Мухьэмэд

Жыласа Зурбач (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Жыкыкыкыуэ Маринэ (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Ширдин Маринэ (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Гурьжыкыуэ Маринэ (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Кьэзэрдэим Маринэ, Нэшэ-пэжэ Замырэ, Хьэжыкыкыуэ Алик, Шьыкыкыуэ Илэ.

Езыгьэтхэхэр

Адыга шьыкэцлэхэр Кьэзэрдэим и Парламентымэр Правительствымэр ирэгьэжэцлэхэр (учредитель).

ТЕЛЕФОНХЭР

редактор нэхькышэ, секретарым - 42-56-19; редактор нэхькышэ и кыуэ-цлэхэр - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жоуал хыкэ секретарым - 42-22-82; секретариатом - 42-22-66.

Редактор нэхькышэ Хьэфьыццэ Мухьэмэд

Жыласа Зурбач (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Жыкыкыкыуэ Маринэ (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Ширдин Маринэ (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Гурьжыкыуэ Маринэ (редактор нэхькышэ-хэм и кыуэцлэхэр), Кьэзэрдэим Маринэ, Нэшэ-пэжэ Замырэ, Хьэжыкыкыуэ Алик, Шьыкыкыуэ Илэ.

Езыгьэтхэхэр

Адыга шьыкэцлэхэр Кьэзэрдэим и Парламентымэр Правительствымэр ирэгьэжэцлэхэр (учредитель).

ТЕЛЕФОНХЭР

редактор нэхькышэ, секретарым - 42-56-19; редактор нэхькышэ и кыуэ-цлэхэр - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жоуал хыкэ секретарым - 42-22-82; секретариатом - 42-22-66.